

ऋणनिर्देश

कोणतेही संशोधन कार्य हे गोवर्धन पर्वत उचलण्यासारखे असते. प्रबंधाचा गोवर्धन पर्वत उचलताना अनेकांचे सहकार्य, मार्गदर्शन आणि प्रेरणा मिळाली. यामुळेच हे संशोधनकार्य मी पूर्ण करू शकलो.

शोधप्रबंधाचे कार्य करताना ज्यांची सतत प्रेरणा व मार्गदर्शन लाभले ते माझे मार्गदर्शक व पदव्युत्तर शिक्षणापासूनचे गुरुवर्य प्रा. डॉ. पारस बोरा यांचे ऋण व्यक्त करण्यास शब्द अपुरे पडतात. डॉ. बोरा सरानीच या प्रबंधाला पूर्णत्वाकडे नेण्याचे बहूमोल मार्गदर्शन केले. मी त्यांच्या ऋणातच राहू ईच्छितो. लोकप्रशासन विभाग प्रमुख, डॉ. नंदकुमार नाईक यानी संशोधन काळात वेळोवेळी मार्गदर्शन करून सर्वतोपरी सहकार्य केले. यांचाही मी ऋणी आहे. विद्यापीठातील लो. प्र. विभाग आणि रा. शा. विभाग जुळ्या भावंडासारखा आहे, या विभागातील डॉ. वाघमारे, डॉ. गनी, डॉ. सुनिल दाते, डॉ. दौड, डॉ. अफाकखान आणि श्री दांडगे यानीही वेळोवेळी संशोधन कार्यावर चर्चा केली तसेच विभागाशी संबंधीत माझे हितचिंत स्नेही सर्वश्री जी. ए. खान, सौ. सुनिता अंकुश, श्री देवीदास पवार, श्री वसंत सानप, श्री बी.जी. वाकळे, श्री नवनाथ आघाव, मकरंद पैठणकर आणि शैलेश या सर्वांचा मी आभारी आहे.

मला संशोधन कार्यास संधी देणाऱ्या अ. व्या. शिक्षणसंस्थेचे अध्यक्ष मा.श्री पोशट्टीदादा उनगृतवार सेक्रेटरी मा. रामसेठ महाजन आणि सर्व संचालक मंडळ यांचाही मी ऋणी आहे. विशेष म्हणजे महाविद्यालयातील विद्यापीठ अनुदान मंडळाचे समन्वयक प्रा. श्री एम्.डी. कुलकर्णी यांचे आभार मानने मी माझे कर्तव्य समजतो त्यांच्या अथक प्रयत्नाने आणि प्रेरणेने मला ही संधी उपलब्ध झाली, यांचाही मी ऋणी आहे. देगलूर महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य एल. एस. कुलकर्णी, माजी प्राचार्य जी. एस्. कल्याणपाड, रा. शा. विभाग प्रमुख प्रा. रविंद्र कुलकर्णी, प्रा. आर. जी. थडके, डॉ. एम. बाबू, प्रा. व्ही. जी. जोशी, श्री एम्.एच्. शेख, प्रा. मोहन सोनवणे आणि ग्रंथालयातील सर्व कर्मचारी यांचेही संशोधन काळात सहकार्य लाभले या सर्वांचा मी आभारी आहे.

संशोधनाचा विषय न्यायालयाशी संबंधीत असल्याने मराठवाड्यातील न्यायाधिकांकडून पुरेपूर सहकार्य मिळाले. यात प्रामुख्याने मा. न्या. आर. सी. चव्हाण, मा. न्या. उ. धो. मालवणकर, मा. न्या. जोशी, न्या. के. एन. पाटील, माजी न्या. व्यंकटराव संगवई, न्या. प्रभाकरराव उमरीकर, न्या. खोत, न्या. सातोनकर यानी वेळोवेळी मार्गदर्शन व सहकार्य केले.

तसेच उच्च न्यायालय खंडपीठ औरंगाबाद आणि जिल्हा व सत्र न्यायालय औरंगाबाद येथील ग्रंथालयातून संदर्भग्रंथ प्राप्त झाले. या ग्रंथालयात बसण्याची अनुमती दिल्या बद्दल उच्च न्यायालय खंडपीठ औरंगाबाद आणि जिल्हा न्यायालय औरंगाबाद यांचा मी ऋणी आहे.

मराठवाड्यातील औरंगाबाद, परभणी, नांदेड, जालना जिल्ह्याच्या अभिवक्ता संधाकडून वेळोवेळी सहकार्य मिळाले. विशेषतः देगलूर न्यायालयातील अभिवक्ता संधाने संशोधन कार्याची प्रेरणा दिली आणि सहकार्य केले याबद्दल मी विशेष आभार मानतो. त्याच बरोबर संशोधनासाठी ज्यांची सदैव प्रेरणा राहिली ते माझे स्नेही मा. गहिनीनाथ महाराज देगलूरकर,, अॅड्. शिवाजीराव हाके, अॅड्. साहेबराव देशमुख, अॅड्. अकबर पटेल, डॉ. सुधाताई काळदाते, डॉ. सुधीर गव्हाणे, श्री विजय रणदिवे, प्रा. अशोक जोधळे, श्री अनंत काळे या सर्वांचा मी ऋणी आहे.

न्यायधिश, वकिल, न्यायपंच, पक्षकार, संपादक आणि पत्रकार यानी दिलेल्या मुलाखतीमुळे संशोधनात भर पडली या सर्वांचे आभार !

माझा शैक्षणिक जीवनाचा आलेख सदैव चढता असावा अशी आकांशा मनात बाळगणारे माझे कुटुंबीय यांची मला सतत प्रेरणा मिळाली, विशेष म्हणजे संशोधन काळात कौटुंबीक जवाबदारी समर्थपणे सांभाळणारी माझी पत्नी सौ. अंजली हिचे कायम ऋण राहिल. टाईपिंगचे काम श्री एच. वाय. गतखाणे आणि श्री अशोक देशपांडे यांनी कमी वेळात अथक परिश्रम घेऊन पूर्ण केले त्याबद्दल यांचाही मी आभारी आहे. संशोधन कामास ज्यानी प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहकार्य केले त्या सर्व ज्ञात अज्ञात सहकार्यांचे आभार !